TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Giá vật liệu xây dựng tăng vọt, hàng loạt dự án có nguy cơ đình trệ

11:28 05/09/2025

Thị trường vật liệu xây dựng trong nước đang chứng kiến đợt tăng giá mạnh nhất trong nhiều năm, khiến nhiều công trình từ Bắc tới Nam đối mặt với nguy cơ chậm tiến độ, đội vốn và thậm chí phải tạm dừng thi công.

Theo số liệu của Bộ Xây dựng, từ đầu năm đến nay, giá thép đã tăng trung bình 12-15% so với cùng kỳ 2024, xi măng tăng 8-10%, còn cát xây dựng tại các đô thị lớn như Hà Nội, TP.HCM, Bình Dương tăng vọt hơn 20%. Sự leo thang này khiến chi phí đầu vào của nhiều công trình bị đội lên hàng chục phần trăm, ảnh hưởng trực tiếp đến kế hoạch giải ngân vốn đầu tư công lẫn tiến độ dự án dân dụng.

Không ít doanh nghiệp xây dựng cho biết, mức chi phí thi công thực tế đã cao hơn 15-20% so với dự toán ban đầu. Nhiều lãnh đạo doanh nghiệp thẳng thắn nhìn nhận: Nếu không có cơ chế điều chỉnh giá kịp thời, nhiều doanh nghiệp sẽ không thể hoàn thành công trình đúng tiến độ, đặc biệt là các dự án sử dụng vốn ngân sách Nhà nước.

Tình trạng khan hiếm vật liệu còn khiến nhiều gói thầu phải điều chỉnh, thậm chí tạm dừng. Một số địa phương phản ánh các công trình bị chậm từ một đến ba tháng chỉ vì cơ chế cập nhật đơn giá còn quá chậm so với thực tế thị trường.

Trước diễn biến này, Bộ Xây dựng đã yêu cầu các địa phương nhanh chóng cập nhật chỉ số giá xây dựng và tăng cường kiểm soát thị trường vật liệu, ngăn chặn tình trạng đầu cơ, găm hàng. Bộ Tài chính cũng phối hợp nghiên cứu cơ chế điều chỉnh dự toán để phù hợp với biến động. Đặc biệt, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Công điện số 85/CĐ-TTg, yêu cầu các bộ ngành và địa phương rà soát nguồn cung, xử lý nghiêm hành vi thao túng giá, đầu cơ trục lợi. Bộ Công an được giao điều tra các trường hợp bảo kê, tham nhũng trong hoạt động kinh doanh vật liệu xây dựng.

Ảnh minh hoạ

Nguyên nhân khiến giá vật liệu leo thang được cho là đến từ nhiều phía. Thứ nhất, giá nguyên liệu đầu vào như cát, đá, than và đất sét đều tăng mạnh, trong đó than xít dùng cho lò nung gạch tăng tới 40-50% so với năm trước. Thứ hai, chi phí năng lượng và vận chuyển neo cao do giá xăng dầu, điện, khí đốt tăng, khiến nhiều doanh nghiệp chịu áp lực nặng nề. Ở các tỉnh xa mỏ khai thác, chi phí vận chuyển cát thậm chí tăng gấp ba lần. Ngoài ra, các quy định siết chặt khai thác mỏ, cộng với thiệt hại do thiên tai như bão Yagi, càng làm nguồn cung thêm hạn chế.

Một yếu tố quan trọng khác là nhu cầu tăng vọt. Hàng loạt dự án hạ tầng, giao thông và nhà ở xã hội khởi công từ đầu năm đã tạo ra cú hích lớn về cầu, trong khi thị trường bất động sản hồi phục sau khi Luật Đất đai, Luật Nhà ở, Luật Kinh doanh bất động sản được sửa đổi càng đẩy sức ép lên vật liệu xây dựng. Nhiều chuyên gia cảnh báo nếu giá tiếp tục tăng, hàng loạt dự án trọng điểm có nguy cơ giãn tiến độ, ảnh hưởng tới mục tiêu phát triển hạ tầng và tăng trưởng kinh tế.

Thực tế tại Sơn La, tỷ lệ cấp phép khai thác mỏ còn thấp, chỉ khoảng 23% số mỏ được đưa vào hoạt động, dẫn đến mất cân đối cung cầu, khiến nhiều công trình rơi vào cảnh thiếu hụt cục bộ. Hà Nội cũng vừa có văn bản kiến nghị Bộ Xây dựng sớm ban hành hướng dẫn điều chỉnh giá để tháo gỡ khó khăn cho các dự án đầu tư công.

Khảo sát thực tế cho thấy từ đầu quý II đến nay, giá thép, xi măng, cát, đá đều tăng 15-25% so với đầu năm, trong khi nhiều công trình lớn ở Hà Nội như Vành đai 4, cải tạo hồ Tây, tuyến đường nối Gia Lâm – Đông Anh bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Nhà thầu phản ánh dự toán lập từ năm 2024 hiện đã lạc hậu hoàn toàn, dẫn tới nguy cơ thua lỗ nặng.

Các chuyên gia xây dựng khẳng định, giá vật liệu xây dựng tăng cao không chỉ là câu chuyện thị trường mà còn là bài toán chính sách. Nếu không có cơ chế điều chỉnh linh hoạt và phản ứng nhanh từ cơ quan quản lý, các dự án đầu tư công sẽ tiếp tục rơi vào thế “tắc nghẽn”, kéo lùi đà phục hồi kinh tế.

Phương Thảo *(t/h)*